

Sygn. akt I C 1372/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Fiałkowska – Sobczyk

Protokolant: Wojciech Langer

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...) Spółki z o. o. z siedzibą w W.

przeciwko Gminie W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej Gminy W. na rzecz powódki (...) Spółki z o. o. z siedzibą w W. kwotę 240 114,83 zł (dwieście czterdzieści tysięcy sto czternaście zł i osiemdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 lutego 2011 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanej Gminy W. na rzecz powódki (...) Spółki z o. o. z siedzibą w W. kwotę 7 324 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt I C 1372/12

UZASADNIENIE

W pozwiewniesionym do tut. Sądu w dniu 23.11.2013 r. strona powodowa (...) Spółka z o. o. z siedzibą w W. domagała się zasądzenia od strony pozwanej Gminy W. kwoty 1 200 574,16 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14.02.2011 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu swojego żądania strona powodowa wskazała, że na mocy umowy z dnia 25.02.2005 r. pozwana Gmina W. nabyła od (...) S.A. prawo do usług utrzymaniowych (maintenance) licencji (...) S. na poziomie E. (...). Usługi te świadczone były bezpośrednio przez stronę powodową zgodnie z Umową Licencyjną i Serwisową z dnia 29.12.2005 r. Gmina W. planowała zakończenie współpracy z (...) S.A. dlatego w piśmie z 19.02.2009 r. zwróciła się do (...) sp. z o.o. z pytaniem, czy możliwe byłoby przejście od firmy (...) S.A. opłacania maintenance z tytułu zakupionych licencji i kierowania wpłat z tytułu wynagrodzenia bezpośrednio na rzecz (...) sp. z o.o. W piśmie tym Gmina W. wskazała że „(...) w razie przejścia obowiązku opłacania maintenance przez Gminę W. (...) możliwe byłoby dalsze korzystanie ze standardowego wsparcia strony powodowej do czasu rozstrzygnięcia przetargu (...)”. W odpowiedzi z dnia 06.03.2009 r. strona powodowa wyraziła zgodę na dalsze korzystanie z Usług przez Gminę W. do czasu przeprowadzenia stosownego postępowania w sprawie o udzielenie zamówienia publicznego na usługi. Data przejścia opłat oraz ich wysokość miały zostać uzgodnione w oddzielnej umowie.

Strona powodowa podkreśliła w tym miejscu, że pisemna umowa pomiędzy stronami nie została jednak zawarta, a zgodnie z porozumieniem pomiędzy Gminą W. a (...) S.A., w dniu 23.03.2009 r. rozwiązano wszelkie umowy łączące strony dotyczące korzystania z licencji na oprogramowanie (...), w tym także umowy serwisowe. Porozumienie powyższe przewidywało, że (...) S.A. uiszczy opłaty z tytułu Usług „w imieniu Gminy W.” do 31.03.2009 r.

Strona powodowa po tej dacie nieprzerwanie świadczyła usługi na rzecz Gminy W.. W tym czasie pobrano 316 „pakietów Oprogramowania (...)” oraz zgłoszono 48 „spraw suportowych” tj. błędów technicznych - próśb o dokonanie zmiany w oprogramowaniu ze względu na zmieniające się regulacje prawne. Gmina W. dokonała także znacznej ilości zgłoszeń spraw suportowych pod koniec spornego okresu. Zdaniem strony powodowej ponad połowa zgłoszeń była wykonana w drugiej połowie 2010 r., a więc w momencie zbliżania się do zakończenia współpracy przez Gminę W. z (...) sp. z o.o. Podobnie było w przypadku pobierania pakietów oprogramowania (...) ponieważ prawie połowa pobrań miała miejsce w drugiej połowie 2010 r.

Przy czym, jak strona powodowa powtórzyła, że Gmina W. w czasie wykonywania czynności zgłoszeń serwisowych do (...) oraz pobieranie pakietów oprogramowania, nie płaciła jakiegokolwiek wynagrodzenia. Usługi miały być świadczone do czasu rozstrzygnięcia przetargu na świadczenie usług utrzymaniowych (maintenance) licencji (...) S. oraz innych usług związanych z utrzymaniem i rozwojem systemu (...), na co wskazywała treść pisma z dnia 19.02.2009r. Strona pozwana przeprowadziła postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na Usługi (o sygn. (...) oraz (...)), jednakże nie zostały one rozstrzygnięte na zasadzie podpisania stosownych umów z wykonawcą.

W dniu 30.12.2010 r. Gmina W. poinformowała (...), że w związku z brakiem rozstrzygnięcia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego z dniem 01.01.2011 r. nie może już korzystać z Usług. Od tego momentu powodowa spółka prowadziła z Gminą W. rozmowy mające na celu uregulowanie kwestii należnego wynagrodzenia. Strona powodowa podkreśla, że Gmina W., w prowadzonej przed procesem korespondencji, wielokrotnie przyznała, że w spornym okresie korzystała z usług (...). W piśmie z dnia 13.06.2011 r. wystąpiła także do Gminy W. z prośbą o „wykonanie pomiaru systemów (...)”, co miało wykazać, „czy faktycznie doszło do naruszenia praw autorskich przynależnych spółce (...)”. W odpowiedzi na powyższe pismo Gmina odmówiła wykonania audytu stwierdzając, że nie istnieją pomiędzy nimi żadne postanowienia umowne, które upoważniałyby Gminę W. do zezwolenia spółce do dokonania audytu licencji”. Zdaniem strony powodowej Gmina W., ukrywając przed stroną powodową wielkość i ilość jej oprogramowania a także fakt korzystanie z usługi serwisowej i utrzymaniowej (...) (na poziomie E. (...)) jasno wskazała, że dąży do ukrycia swoich zasobów informatycznych. Pomimo prób rozwiązania sporu z Gminą W. na drodze polubownej, nie doszło do jego rozwiązania.

Strona powodowa wyjaśniła, że Gmina W. kwestionuje wysokość należnego wynagrodzenia wskazanego w piśmie z dnia 13.01.2011 r. tj. kwoty 976 076,55 zł + VAT (łącznie 1 200 574,16 zł). W toku dalszych negocjacji strona powodowa wskazała kwotę w wysokości 706 627,00 złotych netto, jednakże i ta propozycja, określona jako ugodowa, nie znalazła akceptacji strony pozwanej.

Do zawarcia porozumienia nie doprowadziło także postępowanie ugodowe wszczęte przed sądem.

W wyjaśnieniu podstawy prawnej roszczenia strona powodowa wskazała, że z racji, iż strony nie zawarły umowy na usługę w spornym okresie, świadczenie (...) sp. z o.o. na rzecz Gminy W. było świadczeniem bezumownym. Gmina W. co do zasady uznała roszczenie o zapłatę, czego dowodem były liczne oświadczenia Gminy W. w pismach i wiadomościach elektronicznych. Gmina W. знаła również, w ocenie powodowej spółki, uwarunkowania biznesowe związane z używaniem oprogramowania (...), w szczególności miała wiedzę o finansowej stronie korzystania z usług (...). Nie budzi także wątpliwości okres, w którym (...) sp. z o.o. za zgodą i na wniosek Gminy W. **świadczyła bezumownie usługi tj. od dnia 01.04.2009 r. do dnia 31.12.2010 r.**

Świadczenie strony powodowej wobec Gminy było świadczeniem nienależnym określonym w art. 410 § 2 k.c. w zw. art. 405 k.c. W świetle powołanych przepisów, świadczenie jest nienależne, jeżeli: (1) ten, kto je spełnił nie był w ogóle zobowiązany, lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył; (2) odpadła podstawa świadczenia;

(3) zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty; (4) czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. W przedmiotowej sprawie, zdaniem strony powodowej, nie osiągnięto zamierzonego celu świadczenia. Do powstania roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia ze względu na nieosiągnięcie zamierzonego celu dochodzi zazwyczaj w sytuacji tzw. „przedświadczenia”. Świadczenie spełniane jest tu w wykonaniu zobowiązania, które jeszcze nie istnieje, ale spełniający świadczenie liczy na jego powstanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy „świadczenie jest spełniane w czasie trwających negocjacji, przed przyjęciem oferty, przy świadczeniu na poczet umowy, która ma być zawarta, czy mającego powstać w przyszłości stosunku prawnego lub osobistego między stronami, etc.” W ocenie strony powodowej, w przedmiotowej sprawie, obie strony posiadały wiedzę i dały aprobatę na, z jednej strony ((...)) świadczenie Usług, a z drugiej strony (Gmina W.) na ich używanie (oprogramowanie), pobieranie (oprogramowanie), korzystanie (serwis). Strona powodowa podkreślała przy tym, że Gmina W. miała wiedzę o wysokości wynagrodzenia jej przysługującego o należnościach za serwis i utrzymanie oprogramowania. Wiedzę tę i dane uwzględniała w kolejnych postępowaniach przetargowych na udzielenie zamówienia publicznego na świadczenie usług utrzymaniowych licencji na oprogramowanie (...). Zdaniem strony powodowej w sprawie rozważyć należało również nieważność podstawy prawnej świadczenia jako podstawy żądania zwrotu nienależnego świadczenia, która zachodzi m. in. przy braku formy zastrzeżonej pod rygorem nieważności. Gmina W., jako podmiot obowiązany do stosowania przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, mogła udzielić zamówienia na świadczenie Usług w jednym z trybów przewidzianych w tej ustawie. Zatem mając na względzie obowiązek zachowania formy pisemnej przy umowach w sprawach zamówień publicznych wynikający z art. 139 ust. 2 tej ustawy, możliwa jest nieważność czynności prawnej zobowiązującej do świadczenia. Strona powodowa zastrzegła przy tym, że nieważność taka nie wyłączała jej roszczenia o zwrot.

W wyjaśnieniu wysokości przysługującego jej wynagrodzenia, strona powodowa wskazała, że dochodzona przez nią kwota 976 076,55 zł wynika z faktu, iż serwis oprogramowania (...) S. na poziomie E. (...) jest oprogramowaniem niepodzielnym i kompleksowym. Gmina W. (wielokrotnie) wskazywała, iż posiada zapotrzebowanie na oprogramowanie (...) S. na poziomie E. (...) i miała wiedzę i świadomość (także poprzez swoich wyspecjalizowanych pracowników Wydziału Informatyki) jeszcze przed rozpoczęciem świadczenia usług przez (...) (a więc przed dniem 01.04.2009 r.), że zakres korzystania z usług pozostaje bez znaczenia dla ustalenia wysokości należnego wynagrodzenia i zawsze odpowiada wartości usług oferowanych klientowi (...).

Ponadto spółka wskazała, że jako spółka publiczna notowana na (...) Giełdzie Papierów Wartościowych w Stanach Zjednoczonych nie może, zgodnie z amerykańskimi standardami rachunkowości, dokonywać podziału swoich produktów ze względu na restrykcyjne zasady ujmowania/rozliczania przychodów. Strona powodowa dodała, że Gminie W. znane było, że zgodnie z globalną ofertą produktową, usługa (...) stanowi nierozłączony pakiet tzn., że Gmina W. nie może wykupić (a w przypadku niniejszej sprawy używać/mieć) prawa tylko do części usługi wsparcia(...) Gmina W. nabyła pełen pakiet usług i we własnym zakresie zdecydowała, z których usług korzysta. Przedstawiciele Gminy W. w dniu 09.07.2009 r. otrzymali zestaw standardowych dokumentów dotyczących świadczenia serwisu i utrzymania oprogramowania (...). Co więcej jednym z załączników był plik excel, w którym strona powodowa określiła kwotę na swoje usługi serwisu i utrzymania na: 371 838,69 zł (za 2009 r.) i 574 162,68 zł (za 2010 r.).

Powodowa spółka wywodziła, że Gmina W. posiadała już przed dniem 01.04.2009 r. (data rozpoczęcia Okresu Spornego) wiedzę o tym, iż charakter usługi jest niepodzielny i kompleksowy. W okresie poprzedzającym usługi te były świadczone przez (...) S.A., na podobnych zasadach jak świadczył je (...). W szczególności zaś wynagrodzenie za Usługi było niezależne od zakresu usług, z których korzystała Gmina W.. Ponadto, W. był zobowiązany zapewnić zgodność korzystania przez Gminę W. z oprogramowania (...) zgodnie z zasadami licencyjnymi (...) oraz Ogólnymi Warunkami Umów (...) (OWU) i Zestawieniem Cen i Warunków (...) ((...)) - na mocy odpowiedniej umowy licencyjnej podpisanej pomiędzy (...) S.A. a Gminą W..

Istotnym faktem dla udowodnienia, że pozwana Gmina miała wiedzę o zasadach i warunkach oraz cenniku Usług świadczonych przez stronę powodową było postępowanie jakie przeprowadził w 2007 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we W. na dostawę licencji oprogramowania (...). Już w listopadzie 2007 r. Gmina W. miała więc wiedzę, iż

cena wsparcia standardowego strony powodowej jest wyliczana według transakcji biznesowej w ten sposób, że opłata za wsparcie standardowe wynosi obecnie 17% ceny kontraktowej (podstawowej opłaty serwisowej) za rok.

Niepodzielny i kompletny charakter Usług wynika także z „Zasad świadczenia usług utrzymaniowych (maintenance) licencji E. (...), które były znane Gminie W. w okresie spornym, ponieważ stanowiły załącznik do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia do pierwszego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr (...). W dokumencie tym wskazano w jaki sposób obliczane jest wynagrodzenie za Usługi. Dokumentacja przetargowa w tym postępowaniu została przygotowana przez Gminę W. i tym samym, skoro Gmina W. postawiła określone warunki ewentualnym wykonawcom zamówienia, była związana tymi warunkami jako zamawiający. Strona powodowa zakończyła, że w postępowaniu o zamówienie publiczne o sygnaturze (...) w jego zadaniu D tj. na „świadczenie usług utrzymaniowych (maintenance) licencji (...) S. na poziomie E. (...) (...)” Gmina określiła wysokość wadium na kwotę 70 500 zł. Natomiast w „Ogłoszeniu o zamówieniu z Suplementu do (...) W.: Usługi w zakresie oprogramowania (...), (...), na str. (...) strona pozwana wskazała wprost i określiła wysokość zamówienia na kwotę 606 663,00 EUR, co daje w przybliżeniu ok. 2 558 479,86 zł.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Gmina W. wniosła o oddalenie powództwa w części ponad kwotę określoną przez biegłego z zakresu informatyki i wyceny oprogramowania ustalającą wartość świadczonych przez stronę powodowa usług utrzymaniowych oprogramowania (...) w okresie od 01.04.2009 r. do 31.12.2010 r.

W uzasadnieniu swojego stanowiska w sprawie strona pozwana opisała chronologię współpracy wskazując, że w 2004 r. rozpoczęła korzystanie z oprogramowania (...). Na podstawie trzech umów zawartych ze spółką (...) S.A. we W. - autoryzowanym przedstawicielem (partnerem) producenta oprogramowania (...) sp. z o.o. - tj. umowy nr (...) z dnia 05.02.2004 r., umowy (...) z dnia

25.02.2005 r. oraz umowy nr (...) z dnia 04.04.2006 r., nabyła łącznie 520 licencji do oprogramowania (...). Podkreślała, że pierwsza umowa z dnia 05.02.2004 r. nr (...) była kluczowa, gdyż związana była z wyborem systemu (...) oraz ustaleniem zasad jego eksploatacji w przyszłości. W załączniku nr 1 do tej umowy strony jasno określiły, że wdrażane oprogramowanie do zarządzania personelem miało być częścią całkowicie zintegrowanego systemu informatycznego, tak żeby w przyszłości możliwe było zaimplementowanie innych obszarów funkcjonalnych w ramach jednego systemu. Zgodnie natomiast z punktem 11 lit. E system miał się cechować dostosowaniem do zmieniających się uregulowań prawnych co najmniej raz w miesiącu. Następne dwie umowy z (...) S.A. były zawarte w wyniku rozstrzygnięcia kolejnych postępowań przetargowych i polegały w głównej mierze na dokupieniu kolejnych pakietów licencji oraz dostosowywaniu posiadanego już systemu do obsługi innych obszarów biznesowych. Umowy z (...) S.A. obejmowały także świadczenie usług utrzymaniowych do oprogramowania (...). Zakres tych usług został określony w ww. załączniku nr (...) do umowy z dnia 05.02.2004 roku nr (...). Opis pakietu usług nie odnosił się do jakiegokolwiek nazwy pakietu usług jako z góry określonego produktu wskazane zostały natomiast warunki jakie miał spełniać sam system oraz usługi utrzymaniowe do tego systemu. Strona pozwana zaprzeczyła dalej, że na mocy umowy z dnia 05.02.2005r. nabyła prawo do usług utrzymaniowych licencji (...) na poziomie E. (...). Co więcej zakres usług utrzymaniowych ustalony pomiędzy (...) S.A. a Gminą nie pokrywał się z zakresem usług jakie spółka oferowała na tym poziomie. Podkreślała, że do czasu przygotowywania przetargu w 2009r. Gmina W. nie miała nawet wiedzy na temat istnienia oferty o nazwie (...)i zakresie świadczeń nim objętych. Strona pozwana twierdziła, że w czasie nabywania licencji za pośrednictwem (...) S.A., produkt o nazwie (...)nie został jeszcze stworzony przez (...) Polska. Podkreślała też, że (...) S.A. działała za pełną zgodą i wiedzą (...) sp. z o.o., która to od samego początku знаła warunki umów zawartych przez (...) S.A. z Gminą W.. Fakt ten, w ocenie strony pozwanej, ma ogromne znaczenie na ocenę późniejszych zachowań (...) sp. z o.o. odmawiających dostarczania usług utrzymaniowych w kształcie, jaki został określony przy wyborze systemu przez Gminę W. oraz zachowań zmierzających do obciążenia Gminy W. kosztami usług utrzymaniowych E. (...), których Gmina W. nigdy nie zamierzała kupować. Strona pozwana przyznała, że w dniu 29.12.2005 r. (...) sp. z o.o. zawarła z (...) S.A. umowę licencyjną i serwisową na korzystanie z oprogramowania (...) w celu zrealizowania umów jakie zostały podpisane przez (...) S.A. a Gminą W.. Z art. 8 pkt. 6 ww. umowy wynikało, iż (...) Polska oraz W. zawarły już wcześniej dwie umowy na licencje tj. umowę z dnia 30.03.2004 r. oraz umowę z dnia 28.02.2005 r. Konfiguracja oprogramowania (...) jaką wykonywał u pozwanego (...) S.A. w

ramach umowy (...) miała doprowadzić do powstania modelowego dla polskiego rynku rozwiązania, które mogłyby być wykorzystane przez inne podmioty sektora finansów publicznych i jako takie miało być utrzymywane także w sensie dostosowywań do przepisów prawnych w przyszłości przez (...) sp. z o.o. W związku z tym, (...) otrzymał od pozwanej Gminy dokumentację konfiguracji systemu w postaci udokumentowanej analizy przedwdrożeniowej. Wdrożenie systemu (...) przez (...) S.A. napotkało jednak na trudności, które uniemożliwiły (...) S.A. wywiązanie się z warunków umowy. Zgodnie z wiedzą Gminy W. trudności te były związane w dużej mierze z brakiem należytego wsparcia wdrożenia ze strony, producenta oprogramowania czyli strony powodowej, mimo deklarowanego wcześniej wsparcia. W zaistniałej sytuacji strony rozpoczęły rozmowy zmierzające do ugodowego wcześniejszego zakończenia umowy. Jednym z istotniejszych warunków podpisania ugody było zwolnienie (...) S.A. z wnoszenia opłat do (...) Polska z tytułu podpisanej przez nią Umowy Licencyjnej i Serwisowej na korzystanie z oprogramowania (...) zawartej dnia 29.12.2005 r. W związku z powyższym pismem z dnia 19.02.2009 r. Gmina W. zwróciła się do (...) sp. z o.o. z prośbą o udzielenie informacji czy możliwe byłoby przejście opłat z tytułu maintenance licencji (...) a jeśli tak, to czy możliwe byłoby dalsze korzystanie ze standardowego wsparcia (...) sp. z o.o. do czasu rozstrzygnięcia przetargu. Strona pozwana wyjaśniła przy tym, że standardowe wsparcie, bez wątpienia nie jest równoznaczne ze wsparciem E. (...), tak jak sugeruje strona powodowa. Strona pozwana nie mogła pozwolić sobie na przerwę w dostępie do usług serwisowych, gdyż pozbawiłaby siebie tym samym możliwości dostępu i praw do instalacji pakietów usuwających także i błędy w pakietach aktualizacyjnych, za które już wcześniej zapłacono. W piśmie z dnia 06.03.2009 r. (...) sp. z o.o. poinformowała pozwaną, że możliwe jest przejście przez Gminę W. opłacania serwisu oprogramowania (...) po podpisaniu ugody z firmą (...) S.A., a data przejścia, wysokości opłat, zakres świadczenia serwisu oraz inne szczegóły muszą zostać uzgodnione w oddzielnej umowie. Z treści tego pisma jasno wynika, że (...) Polska i Gminę W. nie łączyły żadne ustalone relacje dotyczące serwisowania oprogramowania, miały być one bowiem przedmiotem odrębnej umowy. W piśmie tym (...) sp. z o.o. poinformowała Gminę W. również o tym, że świadczenie serwisu nie zostanie wstrzymane na czas prowadzenia postępowania przetargowego, jeśli tak zostanie uzgodnione w umowie. Strony prowadziły więc współpracę bez podpisania umowy licząc na jak najszybsze jej zawarcie po przeprowadzeniu postępowania przetargowego i uregulowanie tym samym łączących strony relacji. W dniu 14.10.2009 r. pozwana ogłosiła postępowania przetargowe (...) na wszystkie aspekty związane z utrzymaniem i rozwojem oprogramowania (...), w tym świadczenie usług utrzymaniowych (maintenance licencji (...)) S. na poziomie E. (...) zgodnych z wymogami Gminy W., upgrade do wersji (...) i (...) do wersji 7.0 wraz z wymianą sprzętu i wykonywaniem rozszerzeń poza standardowych oraz zmian w konfiguracji; wdrożenie zintegrowanego z systemem (...) rozwiązania do kontroli czasu pracy łącznie z dostawą stosownych urządzeń i ich instalacją; zakup 520 licencji i wdrożenie oprogramowania S. P. P. by (...) wraz z funkcjonalnością S. P. P. H.). Strona pozwana podkreśliła przy tym, że odniesienie się w ofercie do usługi (...) było wynikiem prowadzonych w tamtym okresie rozmów z (...) sp. z o.o. i ich doradztwa w zakresie sposobu ustalenia i opisanie w ofercie przetargowej zakresu usług jakie Gmina W. potrzebuje pozyskać.

Gmina W. posiadane licencje wykorzystywała w następujących modułach: (...)W postępowaniu przetargowym Gmina W. szczegółowo opisała swoje wymogi w stosunku do zasad świadczenia usług utrzymaniowych oprogramowania (...) opierając się na zapisach wynikających z pierwszej umowy zawartej z (...) S.A. z dnia 05.02.2004 r. Dodała także, że (...) S.A. udzielał licencji na system opracowany przez (...) sp. z o.o., a nie przez siebie i system ten miał gwarantować co najmniej comiesięczną, a więc planową, cykliczną aktualizację do przepisów jakiej może dokonywać wyłącznie producent. Strona powodowa złożyła ofertę w odpowiedzi na ogłoszone zamówienie publiczne (...) i przetarg, w zakresie świadczenia usług serwisowych, wygrała. Pozwana, w piśmie z dnia 23.12.2009 r. wezwała (...) do podpisania stosownej umowy w związku z wyborem złożonej przez nią oferty w postępowaniu (...). Strona powodowa odmówiła jednak podpisania umowy poprzetargowej na świadczenie usług serwisowych powołując się na możliwość naruszenia uregulowań dotyczących praw autorskich – strona powodowa podawała to jako oficjalny powód odmowy podpisania umowy. W trakcie kolejnych spotkań i rozmów pomiędzy przedstawicielami Gminy W., a (...) sp. z o.o. okazało się jednak, że spółka nie chciała podjąć się dotrzymania zobowiązań dotyczących zakresu, terminowości opracowywania aktualizacji dostosowujących system do przepisów prawnych i naliczania kar za nieterminowe świadczenie usług serwisowych. W ocenie pozwanego (...) sp. z o.o. nie chciała więc wywiązać się z zobowiązań odnoszących się do zagwarantowania funkcjonalności systemu oraz jego serwisu, na które sam zgodził się w trakcie procesu wyboru systemu przez pozwanego w 2004 r. Strona pozwana wskazała, że (...) sp. z o.o. przesłała w dniu 23.02.2010 r. do Gminy W. nową wersję proponowanych zapisów, które miały stanowić załącznik do nowego

projektu umowy w powtórzonym postępowaniu przetargowym (zarówno (...), jak też Gmina W. była zainteresowana podpisaniem stosownej umowy na serwis posiadanego przez siebie oprogramowania (...)). Nowa wersja umowy faktycznie określała bardziej precyzyjnie czas realizacji określonych działań serwisowych oraz zasady naliczania kar z tytułu ich niedotrzymania, jednakże wykreślone zostały z niej zapisy dotyczące zobowiązania (...) sp. z o.o. w zakresie Dostarczania Pakietów (...) i przystosowania funkcji systemu do zmieniających się wymogów prawnych. Z punktu widzenia przydatności systemu do potrzeb Gminy W. zmiany te były jednak nie do zaakceptowania, niemożliwe więc było ich uwzględnienie w ponowionym przetargu. Strona pozwana wyjaśniła, że dopiero na spotkaniu w W. w dniu 25.03.2011 r. przedstawiciele (...) sp. z o.o. oficjalnie i jasno przyznali, iż nie mogli ostatecznie podpisać umowy objętej postępowaniem przetargowym Gminy W. o zamówienie publiczne nr (...), gdyż umowa ta nakładała na wykonawcę zobowiązanie do świadczenia usług, których (...) Polska nie ma w swojej aktualnej ofercie. (...) Sp. z o.o. posiadała bowiem produkt, który nazywa się E. (...), w ramach którego firma zobowiązała się do rozwoju oprogramowania (...) oraz bieżącego naprawiania błędów tego oprogramowania. Produkt ten nie gwarantował jednak klientom żadnych terminów naprawy błędów oprogramowania ani też dostosowania systemu do zmieniających się uregulowań prawnych w jakiś konkretnych terminach. Pozwana Gmina przeprowadziła jeszcze dwa przetargi na usługę serwisową oprogramowania (...) na zasadach standardowych dla rynku i wymaganych dla wybranego w roku 2004 systemu (...), jednak nie zakończyły się one podpisaniem umowy na serwis (...). Strona pozwana nadmienila, że w toku zapytań do SIWZ w ramach postępowania (...), (...) Polska pismem z dnia 19.05.2010 r. poinformowała ją, że w przypadku braku rozstrzygnięcia procesu wyboru dostawcy wraz z uregulowaniem okresu bezumownego (...) będzie zmuszony z końcem czerwca 2010 r. zaprzestać świadczenia usług serwisowych. Pomimo braku wyboru dostawcy w tym postępowaniu (...) sp. z o.o. nie zaprzestała jednak świadczenia usług serwisowych. W związku z brakiem pozytywnego rozstrzygnięcia trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na świadczenie usług utrzymaniowych Gmina W. pismem z dnia 30.12.2010 r. poinformowała (...) sp. z o.o., że począwszy od 01.01.2011 r. nie będzie korzystać z jej usług serwisowych. Strona powodowa pismem z dnia 13.01.2011 r. potwierdziła wstrzymanie z tą datą dostępu do usług utrzymaniowych oraz zwróciła się z prośbą o uregulowanie należnego (...) Polska wynagrodzenia za świadczenie usług utrzymaniowych licencji (...) na poziomie E. (...) w wysokości 976.076,55 netto wraz z należnym podatkiem VAT. Gmina W. podkreślała, że nigdy nie kwestionowała i nie kwestionuje faktu świadczenia usług przez (...) Polska w okresie od 01.04.2009 r. do 31.12.2010 r. ani konieczności uregulowania wynagrodzenia za ich świadczenie, jednakże wskazywana przez nią kwota wynagrodzenia oraz sposób jej obliczenia jest nieprawidłowa i nieuzasadniona. Pozwana Gmina wywodziła, że nie wiązały ją z powodowa spółką żadne umowne zobowiązania dotyczące warunków serwisowania oprogramowania (...).

Od początku i przez cały okres świadczenia usług w sposób bezumowny strony prowadziły rozmowy zmierzające do wzajemnego uregulowania łączących ich relacji. Rozmowy te nie doprowadziły nigdy do żadnych ostatecznych ustaleń. Rozbieżności we wzajemnych oczekiwaniach stron znalazły swoje odzwierciedlenie w sposobie zakończenia trzech ogłoszonych przez Gminę W. przetargów na świadczenie usług utrzymaniowych. Wówczas okazało się, iż (...) Polska nie chce zapewnić świadczenia usług utrzymaniowych na poziomie wymaganym przez Gminę W., a które to wymogi zostały zdefiniowane przy wyborze i zakupie systemu (...) i które były jej doskonale znane, a chce jedynie obciążyć pozwaną za usługi utrzymaniowe na poziomie E. (...), które nie przystają do jego potrzeb.

W dalszej części strona pozwana wskazała, że w spornym okresie korzystała z usług utrzymaniowych na poziomie przybliżonym do spodziewanego jedynie w stosunku do 34 licencji w module (...) oraz 7 licencji (...) jako technicznie z nimi powiązanych, gdyż jedynie w tym zakresie (...) sp. z o.o. dokonywała dostosowywania oprogramowania do zmieniających się przepisów prawnych. Pozostałe posiadane przez Gminę licencje (...) nie były wykorzystywane, gdyż ich zakres usług powodował, iż były one zupełnie nieprzydatne a instalowanie dostępnych pakietów oprogramowania miało na celu jedynie usuwanie błędów i niedociągnięć w posiadanym systemie oraz we wcześniej już zainstalowanych pakietach oprogramowania. W konsekwencji wszelkie bieżące konieczne prace związane z korzystaniem pozostałych licencji (...), Gmina W. wykonywała we własnym zakresie lub w ogóle nie mogła używać systemu dla celów w jakim go nabyła z powodu braku dostosowań do nowych wymogów prawnych. Przy czym Gmina poniosła też z tego tytułu określone koszty własne związane z dostosowaniem oprogramowania do zmieniających się przepisów prawnych.

Odnosząc się do zarzutu strony powodowej w zakresie „pakietów oprogramowania (...)” oraz zgłoszeń suportowych przyznała, że dokonał 316 pobrań „pakietów oprogramowania (...)”, wyjaśniając, że z 225 z 316 pobrań oprogramowania (...) albo nie zostało zainstalowanych u pozwanego albo było wynikiem konieczności ponownego pobrania pakietów uzyskanych i opłaconych już wcześniej lub też było pobranych z opóźnieniem, a były one opracowane przez (...) i opłacone już wcześniej przez pozwaną. Gmina W. nie widzi podstaw do rozliczenia się z (...) Polska z tytułu tych pobrań.

W efekcie w spornym okresie pozwany wykorzystał więc jedynie 91 „pakietów oprogramowania (...)”, których wycenę należy poddać pod ocenę biegłego. Z pakietów tych 25 dotyczyło modułu (...) dla polskiej wersji krajowej, w ramach których (...) udostępnił jedynie 44 noty o charakterze dostosowań do przepisów prawa ogólnie obowiązującego i aż 234 noty o charakterze poprawy błędów w poprzednich notach o charakterze dostosowań do zmian przepisów. Pozwana Gmina stała na stanowisku, że nie powinna płacić za prace serwisowe, których wynikiem było opracowywanie 234 not koniecznych do udostępnienia klientom z powodu wcześniej popełnionych przez siebie błędów przy opracowywaniu not o charakterze dostosowań, a jedynie za 44 not wprowadzających nowe funkcjonalności do systemu w ramach jego dostosowań do zmieniających się przepisów prawnych. Jeżeli więc Gmina z własnej inicjatywy i przyczyny zgłosiła jedynie 25 „spraw supportowych” to tylko za ich obsługę uzasadnione jest wniesienie opłaty.

Strona pozwana podzieliła jednocześnie, co do zasady, argumentację prawną powodowej spółki, iż świadczenie wobec pozwanej jest świadczeniem nienależnym określonym w art. 410 §2 k.c. w związku z art..405 k.c. Świadczenie spółki było świadczeniem bezumownym albowiem strony ostatecznie nie zawarły umowy w celu uregulowania zasad świadczenia usługi za sporny okres. Strona pozwana twierdziła, że rozliczenie stron winno odbyć się według zasad wynikających z art. 405 k.c. Powołując się na poglądy orzecznictwa dodała także, że roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia mierzone jest zawsze wartością mniejszą, co oznacza, że zubożony nie może żądać więcej niż wynosi jego uszczerbek albo korzyść uzyskana przez wzbogaconego. W jej ocenie rozpoznawanej sprawie strona powodowa nie wykazała, że z faktu świadczenia usług serwisowych strona pozwana wzbogaciła się w stopniu określonym wysokością żądania.

Na koniec Gmina wskazała, że co do zasady nie kwestionuje faktu konieczności rozliczeń z powodem za wskazany w pozwie okres, kwestionuje natomiast wysokość żądanej przez powoda należności oraz sposób jej wyliczenia. Rozmowy między stronami mające na celu uregulowanie kwestii należnego wynagrodzenia nie przyniosły rozstrzygnięcia i Gmina stoi na stanowisku, iż wynagrodzenie liczone przez (...) sp. z o.o. w oparciu o stawki odnoszące się do usług (...) jest nieuzasadnione i nie znajduje potwierdzenia w żadnych wzajemnych ustaleniach między stronami. Żądana kwota 976 076,55 zł netto plus VAT nie odpowiada zakresowi i jakości świadczonych usług. W spornym okresie Gmina W. korzystała w ograniczonym zakresie z usług serwisowych w odniesieniu do posiadanych licencji, co zostało wyżej opisane i okoliczność ta stanowi podstawę do powołania biegłego w celu ustalenia rzeczywistej wartości usług świadczonych przez (...) sp. z o.o. w okresie 04.2009 r. – 12.2010 r., a tym samym w celu ustalenia rzeczywistej wartości wzbogacenia pozwanego. Wycena winna być przeprowadzona w oparciu o obowiązujące stawki rynkowe jedynie w zakresie rzeczywiście wykorzystanych pakietów oprogramowania oraz usług konsultacyjnych uzyskanych w wyniku obsługi przez (...) Polska zgłoszeń serwisowych wskazanych w pierwszej części pisma.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona powodowa (...) Sp. z o.o. w W. oraz (...) S.A. we W., w celu uczestnictwa w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego ogłoszonego przez stronę pozwana Gminę W. na: „Dostawę oprogramowania, udzielenie licencji, wykonanie analizy i wdrożenie systemu zarządzania personelem (...) oraz wspólnej realizacji umowy zawartej w wyniku powyższego postępowania zawarły w dniu 20.01.2004r. umowę konsorcjum. W ramach tej umowy strona powodowa była zobowiązana do udzielenia (...) S.A. licencji do korzystania z oprogramowania na mySAP (...) dla ilości i kategorii użytkowników określonych w kontrakcie oraz dostawy nośników z powyższym oprogramowaniem i dokumentacji a także wsparcia procesu wdrożenia oraz do zapewnienia standardowej usługi asysty technicznej (...).

W ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, spółki złożyły ofertę deklarując wypełnienie wszelkich wymaganych przez zamawiającego i zawartych w (...) o przedmiocie i warunkach realizacji zamówienia.

(dowód: umowa konsorcjum z dnia 20.01.2004 r. - k. 569-578, oferta nr (...) – k. 494, oferta konsorcjum do zamówienia nr (...) – k. 494-531, folder (...) dla instytucji Publicznych – k. 532-546, 598-597, dokumentacja przetargowa – k. 546-568, zestawienie cen i warunków – k. 317-414);

P. przetargowe wygrała spółka (...) S.A. we W.. W dniu 05.02.2004r. strona pozwana Gmina W. ze spółką umowę nr (...), której przedmiot (§ 1) obejmował wykonanie zamówienia polegającego na:

- dostosowaniu oprogramowania systemu zarządzania personelem (...) (...) i udzielenia licencji na dostarczone oprogramowanie w ilości 10 sztuk.
- wykonaniu analizy przedwdrożeniowej,
- udostępnieniu platformy sprzętowej i systemowej,
- wdrożeniu systemu,
- przeszkoleniu pracowników w zakresie wykorzystania systemu,
- migracji systemu na docelowa platformę,
- świadczeniu usług serwisowych wdrożonego systemu w ramach udzielonej gwarancji przez 12 miesięcy.

W ramach umowy, zgodnie z brzmieniem § 4 pkt. 10, wykonawca udzielił licencji na (...) (...) na warunkach określonych w załączniku nr (...) do umowy. Wartość kontraktu zgodnie z brzmieniem § 5 umowy, wynosiła 298 900 zł. W § 8 umowy wykonawca udzielił gwarancji w rozumieniu udzielonego przez producenta maintenance na okres 12 miesięcy liczonej od dnia odbioru wdrożonego systemu. Opłata za wsparcie standardowe maintenance (...) wynosiła 17 % ceny kontraktowej za rok.

Zgodnie z Załącznikiem nr (...) do umowy, wdrażany system miał być częścią całkowicie zintegrowanego systemu informatycznego, tak, żeby w przyszłości możliwe było zaimplementowanie innych obszarów funkcjonalnych w ramach jednego systemu. Przez inne obszary rozumiano: Płace, (...) i Rozwój Personelu, Finanse i (...), Środki Trwałe, (...) Płynnością Finansową, K., (...), Gospodarka Magazynowa, Sprzedaż, (...) Projektami, Gospodarka Remontowa oraz H. Danych. W pkt. (...)wskazano, że system powinien być zgodny z polskim prawem. W pkt. (...) Załącznika zastrzeżono także dostosowanie systemu do zmieniających się uregulowań prawnych – gwarantowana co najmniej comiesięczna aktualizacja przepisów.

(dowód: umowa z dnia 05.02.2004 r. – k. 464 – 468, oferta konsorcjum do zamówienia nr (...) – k. 494-531, folder (...) dla instytucji Publicznych – k. 532-546, 598-597, dokumentacja przetargowa – k. 546-568, zestawienie cen i warunków – k. 317-414, pismo z dnia 06.11.2007 r. – k. 306-314, zeznania świadka I. B. – e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:22 – 01:09:30, zeznania świadka D. J. - e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:09:36 – 01:44:10, zeznania świadka R. G. – k. 1085-1086);

Następne dwie umowy zawarte przez Gminę W. w dniu 25.02.2005 r. nr (...) oraz w dniu 04.04.2006 r. nr (...) z (...) S.A. były zawarte w wyniku rozstrzygnięcia kolejnych postępowań przetargowych i polegały na dokupieniu kolejnych pakietów licencji oraz dostosowaniu posiadanego już systemu do obsługi innych obszarów biznesowych. Na ich podstawie Gmina W. nabyła łącznie 520 licencji do oprogramowania (...). Gmina W. posiadane licencje wykorzystywała w następujących modułach:

- finanse ((...))

- płace ((...)),
- rozwój kadr ((...)),
- kontroling ((...)),
- hurtownia danych ((...)).

(dowód: umowa z dnia 25.02.2005 r. – k. 35 - 71, 469 – 486, umowa z dnia 04.04.2006 r. k. 487 – 489, pismo z dnia 15.04.2006 r. – k. 490, oferta konsorcjum do zamówienia nr (...) – k. 494-531, folder (...) dla instytucji Publicznych – k. 532-546, 598-597,

- mail z dnia 14.05.2009 r. cennik podstawowy 2007 r. – k. 315, dokumentacja przetargowa – k. 546-568, zestawienie cen i warunków – k. 317-414, pismo z dnia 06.11.2007 r. – k. 306-314, zeznania świadka I. B. – e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:22 – 01:09:30, zeznania świadka D. J. - e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:09:36 – 01:44:10, zeznania świadka R. G. – k. 1085-1086);

W celu zrealizowania umów jakie zostały podpisane przez (...) S.A. z Gminą W., w dniu 29.12.2005 r. (...) sp. z o.o. zawarła z (...) S.A. umowę licencyjną i serwisową na korzystanie z oprogramowania (...). W art. (...) umowy wskazano, że (...) sp. z o.o. oraz (...) S.A. zawarły już wcześniej dwie umowy na licencje tj. umowę z dnia 30.03.2004 r. oraz umowę z dnia 28.02.2005 r.

W ramach zamówienia (...) S.A. udzielił Gminie W. licencji na korzystanie z oprogramowania - Gmina W. otrzymała dostęp do kodów źródłowych systemu.

Usługi te świadczone były bezpośrednio przez stronę powodową (...) sp. z o.o. zgodnie z umową licencyjną i serwisową zawartą z (...) S.A.

Dowód:

- umowa z dnia 29.12.2005r. – k. 72-96,
- oferta konsorcjum do zamówienia nr (...) – k. 494-531,
- folder (...) dla instytucji Publicznych – k. 532-546, 598-597,
- dokumentacja przetargowa – k. 546-568,

Wdrożenie systemu (...) przez (...) S.A. napotkało na trudności, które uniemożliwiły spółce wywiązać się z warunków umowy. W zaistniałej sytuacji strony rozpoczęły rozmowy zmierzające do ugodowego wcześniejszego zakończenia umowy. W związku z powyższym, a także z uwagi na zmienione na początku roku 2009 przepisy w zakresie zasad rozliczania podatku od osób fizycznych oraz zasad naliczania i rozliczania składek z tytułu ubezpieczeń społecznych, które musiały zostać uwzględnione w funkcjonalności systemu wykorzystywanego produkcyjnie przez Gminę W., w piśmie z dnia 19.02.2009 r. zwróciła się do (...) sp. z o.o. z prośbą o udzielenie informacji:

- czy możliwe byłoby przejęcie opłat z tytułu maintenance licencji (...) zakupionych przez Gminę W. z dowolną datą, w szczególności zaś od dnia następnego od podpisania ugody między stronami,
- czy w razie przejęcia obowiązku opłacania maintenance przez Gminę W. zgodnie z opisaną procedurą możliwe będzie dalsze korzystanie ze standardowego wsparcia firmy (...) do czasu rozstrzygnięcia przetargi na maintenance i inne usługi związane z utrzymaniem i rozwojem systemu (...),
- jaka jest aktualna cena katalogowa licencji (...) Programista, Użytkownik Profesjonalny oraz Użytkownik Profesjonalny z ograniczonym zakresem uprawnień.

Pismem z dnia 06.03.2009 r. strona powodowa wyraziła zgodę na przejęcie przez Gminę opłacania serwisu po podpisaniu umowy z (...) S.A. Data przejęcia opłat oraz ich wysokość oraz zakres świadczenia usług miały zostać uzgodnione pomiędzy Gminą W. a stroną powodową w oddzielnej umowie. Świadczenie serwisu miało być kontynuowane na czas prowadzenia postępowania przetargowego, jeśli strony tak postanowią w umowie.

W nawiązaniu do treści tego pisma, I. B. pełniący funkcję kierownika Działu Aplikacji w Wydziale Informatyki Urzędu Miejskiego W., w wiadomości elektronicznej wysłanej do strony powodowej w tym samym dniu, wskazał, iż „zależałoby nam jednak na informacji, że w okresie po podpisaniu porozumienia z (...) S.A. i zwolnieniu ich z obowiązku dalszego zwolnienia z opłat z tytułu maintenance licencji, a przed podpisaniem nowej umowy, nie musimy podpisywać żadnej umowy bezpośrednio z firmą (...)”, a „świadczenie serwisu z Państwa strony nie zostanie przerwane”.

(dowód: ugoda z dnia 23.03.2009 r. – k. 580-587, mail z dnia 19.02.2009 r. – k. – 97, pismo z dnia 06.03.2009 r. – k. 98, mail z dnia 06.03.2009 r. – k. 99, biuletyn Informacyjny (...) – k. 599-609, pismo z dnia 17.02.2010 r. – k. 610, zeznania świadka I. B. – e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:22 – 01:09:30, zeznania świadka D. J. - e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:09:36 – 01:44:10, zeznania świadka R. M. – e protokół z dnia 04.02.2014 r. 19:40 – 38:40, zeznania świadka A. F. – k. 1028-1029, zeznania świadka R. G. – k. 1085-1086, zeznania świadka G. S. – k. 1115-1116, zeznania świadka P. K. – k. 1161-1164, zeznania przedstawiciela strony powodowej M. I. – e protokół z dnia 10.02.2015 r. 01:16 – 43:00);

Zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Gminą W. a (...) S.A. w dniu 23.03.2009 r. Gmina W. rozwiązała wszelkie umowy z (...) S.A. dotyczące korzystania z licencji na oprogramowanie (...), w tym także umowy serwisowe. Porozumienie w pkt. 6 przewidywało, że (...) S.A. uiszczy opłaty z tytułu Usług "w imieniu Gminy W." do 31.03.2009 r.

(dowód: ugoda z dnia 23.03.2009 r. – k. 580-587, zeznania świadka I. B. – e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:22 – 01:09:30, zeznania świadka D. J. - e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:09:36 – 01:44:10);

Strony prowadziły współpracę bez podpisania umowy. W okresie od 01.04.2009 r. do 31.12.2010r. Gmina W. korzystała z usług utrzymaniowych tylko w stosunku do 34 licencji w module (...) oraz 7 licencji (...) jako technicznie z nimi powiązanych. Strona powodowa w tylko w tym zakresie dokonywała dostosowywania oprogramowania do zmieniających się przepisów prawnych. W zakresie pozostałych posiadanych licencji (...), Gmina W. nie korzystała z usług utrzymaniowych. W ww. okresie Gmina W. w zakresie modułu (...) i (...) pobrała 316 „pakietów Oprogramowania (...)” oraz zgłosiła 48 „spraw suportowych” tj. błędów technicznych - próśb o dokonanie zmiany w oprogramowaniu ze względu na zmieniające się regulacje prawne. Z pobranych 316 pakietów oprogramowania pozwana wykorzystwała 91, z których 25 dotyczyło modułu (...) dla polskiej wersji krajowej, 24 dotyczyło modułu (...) w wersji międzynarodowej, których instalowanie było niezbędne w związku z relacjami technicznymi z pakietami modułu (...) dla polskiej wersji krajowej, 5 dotyczyło obszaru (...) (rachunkowość budżetowa) i zostały zainstalowane wyłącznie w celu dostępu do udoskonaleń technicznych i poprawy błędów z poprzednich wersji pakietów, 4 pakiety dotyczyły obszaru (...) (rachunkowość finansowa) i zostały zainstalowane wyłącznie w celu dostępu do udoskonaleń technicznych i poprawy błędów z poprzednich wersji pakietów, 5 pakietów dotyczyło programu importującego pozostałe pakiety; ich instalacja została wymuszona poprzez mechanizmy techniczne systemu (bez ich zainstalowania niemożliwe byłoby zaimportowanie powyżej .wskazanych pakietów), 26 pakietów dotyczyło obszaru technicznego ((...)) oraz pakietów powiązanych z pakietami z obszaru (...) i (...) - ich instalacja została wymuszona poprzez mechanizmy techniczne systemu, 2 pakiety dotyczyły hurtowni danych ((...)) i zostały zainstalowane wyłącznie w celu dostępu do udoskonaleń technicznych i poprawy błędów z poprzednich wersji pakietów.

(dowód: raport pobranych pakietów oprogramowania – k. 100-109, wykaz zgłoszeń serwisowych – k. 112 - 112, mail z dnia 12.05.2009 r. – k. 234, wykaz za okres 04/2009 – 12/2010 – k. 637-640, daty wydań pakietów oprogramowania – k. 641-649, zestawienie pakietów – k. 650-655, wykaz zgłoszeń serwisowych – k. 658-659, zeznania świadka I. B. – e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:22 – 01:09:30, zeznania świadka S. C. – e protokół z dnia 19.11.2013 r. 15:11 – 28:00, zeznania świadka T. P. – e protokół z dnia 19.11.2013 r. 28:03 – 51:00, zeznania świadka W. T. – e protokół z dnia 19.11.2013 r. 51:01 – 01:01:10, zeznania świadka A. Z. – e protokół z dnia 19.11.2013 r. 01:01:16 – 01:09:10,

zeznania świadka G. M. – e protokół z dnia 19.11.2013 r. 02:07 – 15:10, opinia biegłego sądowego z zakresu informatyki i oprogramowania komputerów dr A. N. – k. 1255-1273 wraz z ustną opinią uzupełniającą złożoną na rozprawie – e protokół z dnia 10.11.2016 r. 01:32 – 25:37);

W dniu 14.10.2009 r. pozwana ogłosiła postępowania przetargowe (...) na wszystkie aspekty związane z utrzymaniem i rozwojem oprogramowania (...), w tym świadczenie usług utrzymaniowych (maintenance licencji (...) S. na poziomie E. (...) zgodnych z wymogami Gminy W., upgrade do wersji (...) 6.0 i (...) do wersji 7.0 wraz z wymianą sprzętu i wykonywaniem rozszerzeń poza standardowych oraz zmian w konfiguracji; wdrożenie zintegrowanego z systemem (...) rozwiązania do kontroli czasu pracy łącznie z dostawą stosownych urządzeń i ich instalacją; zakup 520 licencji i wdrożenie oprogramowania S. P. P. by (...) wraz z funkcjonalnością S. P. P. H.) - część C i D zamówienia.

Szczególne wymogi Gminy W. wskazane były w dokumentacji przetargowej, która zawierała zapisy dotyczące obszarów jakich dotyczyć będą Pakiety (...), zasad naliczania kar umownych oraz zgodności systemu z polskim prawem i zagwarantowania co najmniej comiesięcznej aktualizacji przepisów.

(**dowód:** dokumentacja przetargowa postępowania o sygn. (...) – k. 115-209, dokumentacja przetargowa postępowania o sygn. (...) – k. 210 – 231, ogłoszenie o zamówieniu – k. 415-45, korespondencja mailowa z dnia 10.07.2009 r. – k. 298-302, zeznania świadka I. B. – e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:22 – 01:09:30, zeznania świadka D. J. - e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:09:36 – 01:44:10);

Strona powodowa (...) sp. z o.o. złożyła ofertę w odpowiedzi na ogłoszone zamówienie publiczne ZP// (...) i przetarg, w zakresie świadczenia usług serwisowych (część C i D), wygrała.

Strona pozwana w piśmie z dnia 23.12.2009 r. wezwała (...) sp. z o.o. do podpisania stosownej umowy w związku z wyborem złożonej przez nią oferty w postępowaniu (...).

W odpowiedzi, w piśmie z dnia 18.01.2010 r. Spółka poinformował Gminę W. o odmowie podpisania umowy poprzetargowej na świadczenie usług serwisowych. Wyjaśniała, że odmowa podpisania umowy wg projektu dołączonego do (...) wynikała z nieakceptowanych przez spółkę uregulowań dotyczących praw autorskich do produktów informatycznych.

W trakcie kolejnych spotkań i rozmów pomiędzy przedstawicielami Gminy W., a (...) sp. z o.o. przedstawiciele spółki przyznali, że nie jest możliwe dotrzymania zobowiązań dotyczących zakresu, terminowości opracowywania aktualizacji dostosowujących system do przepisów prawnych i naliczania kar za nieterminowe świadczenie usług serwisowych.

(**dowód:** pismo z dnia 23.12.2009 r. – k. 613, pismo z dnia 18.01.2010 r. – k. 614, pismo z dnia 25.05.2010 r. – k. 426-429, protokół z negocjacji z dnia 07.10.2010 r. – k. 656-657, pismo z dnia 11.05.2011 r. – k. 630-631, zestawienie cen i warunków 2009 r. – k. 723-760, zestawienie cen i warunków z 2008 r. – k. 761-820, zeznania świadka I. B. – e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:22 – 01:09:30, zeznania świadka D. J. - e protokół z dnia 05.09.2013 r. 01:09:36 – 01:44:10, zeznania świadka R. M. – e protokół z dnia 04.02.2014 r. 19:40 – 38:40, zeznania świadka P. K. – k. 1161-1164, zeznania przedstawiciela strony powodowej M. I. – e protokół z dnia 10.02.2015 r. 01:16 – 43:00);

W okresie od 01.04.2009 r. do 31.12.2010 r. u strony powodowej obowiązywały trzy procedury świadczenia usług utrzymania (maintenance):

- od 2007r. usługi obejmowały następujące produkty: wsparcie podstawowe (...) (...) (za opłatą 17 % ceny kontraktowej), wsparcie dodatkowe (...) P. (...) oraz wsparcie (...) M. A..

Zakres wsparcia standardowego obejmował:

- stałą optymalizację, tj. nowe wersje oprogramowania, pakiety wsparcia, aktualizacje technologii z uwzględnieniem zmian systemów operacyjnych i baz danych, dostępność kodu źródłowego, oraz zarządzanie zmianami w oprogramowaniu,
- rozwiązywanie problemów, tj. globalna obsługa zgłoszeń oraz globalne procedury eskalacji,
- zarządzanie jakością, tj. monitorowanie systemów i głównych procesów biznesowych, usługi zdalne, zwiększanie wydajności,
- transfer wiedzy, tj. dostęp do społeczności (...), najlepszych praktyk,.

Strona pozwana korzystała ze wsparcia standard (...).

W 2008 roku strona powodowa wprowadziła produkt (...) E. (...).

- od 11.04.2009r. usługi wsparcia obejmowały następujące produkty: serwis standardowy, przedłużony, specyficzny a także usługę (...).
- od 14.01.2010r. zdefiniowano usługi (...), (...) oraz (...) for L. E..

Zakres wsparcie (...) obejmował:

- stałe ulepszanie i rozwój, tj. ciągłą optymalizację oprogramowania (...),
- globalne zaplecze utrzymaniowe,
- wsparcie operacji o krytycznym znaczeniu,
- globalną obsługę zgłoszeń.

Z założenia świadczone usługi utrzymaniowe są jednolite i niepodzielne. Produkt (...) E. (...) w kolejnych wersjach w okresie od 01.04.2009r. do 31.12.2010r. różniły się od siebie, ale zasadnicze funkcje stałego doskonalenia i utrzymania były takie same.

Wartość licencji posiadanych przez stronę pozwaną z umowy nr (...) wynosi 45 000 zł netto, wartość licencji z umowy nr (...) wynosi 1 777 777,78 zł netto, wartość licencji zakupionych na podstawie umowy nr (...) wynosi 1 215 120, z netto. Łączna wartość licencji będących w posiadaniu strony pozwanej wynosi 3 037 897,78 zł.

Opłata roczna za serwis w roku 2009 r. wynosiła 18,36 % ceny kontraktowej, natomiast w 2010 roku współczynnik ten strona powodowa określała na 18,90 %.

(dowód: pismo z dnia 15.04.2006 r. – 490, pismo z dnia 12.03.2010 r.- k. 491-492, pismo z dnia 12.02.2008 r. – k. 493, opinia biegłego sądowego z zakresu informatyki i oprogramowania komputerów dr A. N. – k. 1255-1273 wraz z ustną opinią uzupełniającą złożoną na rozprawie – e protokół z dnia 10.11.2016 r. 01:32 – 25:37, zestawienie cen i warunków (...) z 2007 r.– k. 317- 414, zestawienie cen i warunków z 2009 r. – k. 723-760, zestawienie cen i warunków z (...) z 2008 r. –k. 761 – 820);

W dniu 30.12.2010 r. Gmina W. poinformowała stronę powodową, że w związku z brakiem rozstrzygnięcia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego z dniem 01.01.2011 r. nie może już korzystać ze świadczonych przez nią usług. W piśmie podkreślała, że nie może odstąpić od podstawowych wymogów jakościowych dotyczących np. terminów udostępnienia aktualizacji oprogramowania oraz zapewnienie jego bieżącej dostosowania w ramach standardowych rozwiązań aplikacyjnych i standardowej opłaty. Gmina podkreślała, że nie jest zainteresowana wnoszeniem bardzo wysokich opłat z tytułu świadczenia usług utrzymaniowych na poziomie (...) w zamian nie otrzymując gwarancji w

zakresie rozwoju funkcjonalnego używanego oprogramowania. Oświadczyła, że decyduje się na odstąpieniu od planów przejścia na wersję (...) 6,0 oraz objęcie systemem (...) innych podmiotów Gminy W..

(dowód: pismo z dnia 30.12.2010 r. – k. 232-233, 625);

W piśmie/wezwaniu z dnia 13.01.2011 r. strona powodowa wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 976 076,55 zł + VAT (co stanowiło kwotę 1 200 574,16 zł) z tytułu świadczenia na jej rzecz usług utrzymaniowych licencji (...) na poziomie (...) w terminie do 13.02.2011r. wyjaśniała, że kwota wynikała z faktu, iż serwis oprogramowania my (...) S. na poziomie (...) był oprogramowanie niepodzielnym i kompleksowym. W załączniku do wezwania strona powodowa wskazała, że wartość zakupionych licencji będących podstawą do wyliczenia serwisu wynosi 3 037 897,78 zł.

W odpowiedzi w piśmie z dnia 11.02.2011r. strona pozwana oświadczyła, że uregulowanie kwestii wzajemnej współpracy jest uzasadnione, jednakże kwota wskazana w piśmie nie ma podstawy żadnych wzajemnych ustaleniach.

(dowód: pismo z dnia 13.01.2011 r. – k. 284-285, 624, pismo z dnia 11.02.2011 r. – k. 235, 626, pismo z dnia 11.03.2011 r. – k. 627, zeznania świadka P. K. – k. 1161-1164);

Strona pozwana w prowadzonej korespondencji wielokrotnie potwierdzała wolę oraz zasadność ostatecznego uregulowania kwestii współpracy w okresie 01.04.2009 r. – 31.12.2010 r.

W piśmie z dnia 03.06.2011 r. strona powodowa przedstawiła ofertę na rozliczenie usług serwisowych (...) za okres od 01.04.2009 r. do 31.12.2010 r. Łącznie kwota do zapłaty wynosiła 706 626,74 zł netto. W piśmie opisano, że podstawa opłaty serwisowej z tytułu licencji zakupionych przez 2008 r. wynosi 2 199 274 zł. Opłata serwisowa netto za 2009 rok wynosi 302 840,03 zł (18,36 % podstawy) a roczna opłata za serwis netto w 2010 r. wynosi 403 786,71 zł.

W odpowiedzi z dnia 11.05.2011 r. strona pozwana wskazała, że propozycja strony powodowej nie może zostać zaakceptowana.

(dowód: pismo z dnia 11.05.2011 r. – k. 238-240, pismo z dnia 03.06.2011 r. – k. 113-114, pismo sygn. WIN.0718/506/11 – k. 241-243,634, pismo z dnia 22.03.2011 r. – k. 628, pismo z dnia 23.03.2011 r. – k. 629, pismo z dnia 11.05.2011 r. – k. 630-631, pismo z dnia 24.05.2011 r. – k. 632, pismo z dnia 13.06.2011 r. – k. 633);

Pismem z dnia 13.06.2011 r. strona powodowa wystąpiła do Gminy W. z prośbą o „wykonanie pomiaru systemów (...)” w celu stwierdzenia czy doszło do naruszenia praw autorskich przynależnych spółce. Gmina W. odmówiła wykonania pomiaru systemów (...) wskazując, że nie łączy ją ze spółką żadne postanowienie umowne zezwalające jej na dokonanie audytu licencji.

(dowód: pismo z dnia 13.06.2011 r. – k. 244-245, pismo o sygn. (...)– k. 282-283, 635);

Wnioskiem z dnia 16.03.2012 r. strona powodowa wezwała Gminę W. do próby ugodowej. W odpowiedzi na wniosek pozwana gmina przyznała, że usługi przez powodową spółkę były świadczone. Gmina oświadczyła także, że wynagrodzenie liczone przez spółkę w oparciu o stawki odnoszące się do standardowych usług (...) jest nieuzasadnione i nie znajduje podstaw w żadnych ustaleniach. Gmina wskazała także, że gotowa jest zawrzeć ugodę rozliczając się za usługi, które zostały faktycznie wykonane. Zgodnie z jej obliczeniem wartość tych usług wynosi 98 186,73 zł. Kwota ta odnosiła się do wskaźnika przyjętego przez (...) sp. z o.o. w wysokości 18,36 % w roku 2009 oraz 19,83 % w roku 2010, jednak za podstawę Gmina przyjęła kwotę 239 526,56 zł odpowiadającą sumarycznej wartości posiadanych licencji netto oraz okresu użytkowania w poszczególnych latach.

(dowód: protokół z rozprawy cywilnej z dnia 06.06.2012 r. – k. 286, wniosek o zawiązanie do próby ugodowej z dnia 16.03.2012 r. – k. 287-291, odpowiedź na wniosek z dnia 05.06.2012 r.- k. 292-294, wyliczenie tabelaryczne usług (...) – k. 295, opinia biegłego sądowego z zakresu informatyki i oprogramowania komputerów dr A. N. – k. 1255-1273 wraz z ustną opinią uzupełniającą złożoną na rozprawie – e protokół z dnia 10.11.2016r. 01:32 – 25:37).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo uzasadnione.

Strona powodowa (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. domagała się zasądzenia od strony pozwanej Gminy W. kwoty 1 200 574,16 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14.02.2011 r. do dnia zapłaty z tytułu świadczonych bezumownie w okresie od kwietnia 2009 r. do końca grudnia 2010 r. na rzecz pozwanej usług utrzymaniowych 520 licencji systemu informatycznego (...).

Strona pozwana wnosząc o oddalenie powództwa w części ponad kwotę określoną przez biegłego sądowego z zakresu informatyki i wyceny oprogramowania ustalającą wartość świadczonych przez stronę powodową na jej rzecz usług utrzymaniowych oprogramowania (...), przyznała przy tym, że w okresie wskazanym przez powodową spółkę korzystała z usług utrzymaniowych systemu (...), jednak twierdziła, że system wykorzystwała w zakresie tylko jednego modułu ((...)) z uwagi na fakt, że tylko w tym zakresie podlegał on bieżącym aktualizacjom w zakresie zmieniających się przepisów prawnych. Strona pozwana kwestionowała także wysokość żądanej kwoty oraz sposób jej wyliczenia.

Bezsporne w sprawie pozostawała okoliczność bezumownego świadczenia przez stronę powodową na rzecz strony pozwanej w okresie od 04.2009 r. do 12.2010 r. usług utrzymaniowych posiadanych przez nią licencji oprogramowania (...). W sprawie nie było także kwestionowane, że strona pozwana posiadając 520 licencji na oprogramowanie (...) w pięciu modułach, w zasadzie korzystała tylko z modułu (...) (34 licencje dla użytkowników oraz 7 licencji (...) dla pracowników IT) i tylko w tym zakresie pobierała aktualizacje oprogramowania oraz dokonywała zgłoszeń suportowych. Nie była również sporna okoliczność, że tylko w zakresie modułu (...) strona powodowa dokonywała aktualizacji systemu do zmieniających się przepisów prawnych.

Z uwagi na wskazaną przez stronę powodową podstawę prawną żądania i stanowiska prezentowane przez strony, rozstrzygnięcie sporu wymagało dokonania ustalenia wartości korzyści o jaką wzbogaciła się strona pozwana korzystając z oprogramowania (...) i jego serwisu.

Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, zobowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie z kolei do art. 410 § 1 i 2 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Strony postępowania były zgodne co do podstaw prawnych żądania pozwu, tj. że świadczenie powodowej spółki w okresie od 04.2009 r. do 12.2010 r. było świadczeniem nienależnym określonym w art. 410 § 2 k.c. w związku z art. 405 k.c. ponieważ nie osiągnięto zamierzonego celu świadczenia.

Wskazać należy w tym miejscu, że w piśmiennictwie oraz w orzecznictwie związanym z analizowanymi przepisami przyjmuje się, że wyrażenie: „cel świadczenia nie został osiągnięty” oznacza, że powstające zobowiązanie ostatecznie się nie ziściło. Zubożony (świadczący) świadczy na rzecz wzbogaconego (odbiorcy świadczenia) w przekonaniu, że później, przy współdziałaniu wzbogaconego zostanie osiągnięty zamierzony cel, który stworzy podstawę prawną świadczenia, co jednak nie nastąpi. Błąd nie dotyczy aktualnej sytuacji prawnej, lecz dalszego biegu wydarzeń. Przykładem jest świadczenie na rzecz przyszłej umowy, która nie zostaje zawarta. Świadczenie strony powodowej należy zatem określić jako świadczenie bezumowne albowiem strony ostatecznie nie zawarły umowy w celu uregulowania zasad świadczenia usługi za sporny okres.

W związku z powyższym rozliczenie stron, tak jak wskazuje również strona pozwana, winno odbyć się według zasad wynikających z art. 405 k.c.

Zacytować należy w tym miejscu, za strona pozwaną, stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 07.08.2003 r. IV CKN 340/01 wskazujące, że podstawową przesłanką przewidzianą w art. 405 k.c. jest istnienie wzbogacenia, a dopiero potem istnienie zubożenia. Jeżeli korzyść pozwanego nie zostanie wykazana to poszkodowany nie może skutecznie dochodzić wyrównania poniesionego przez siebie uszczerbku na podstawie art. 405 k.c. lecz ewentualnie na podstawie art. 415 k.c. Nie wymaga to wykazania uzyskania korzyści po stronie pozwanego, ale wymaga wykazania jego winy. Rację ma zatem strona pozwana podsumowując, że roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia mierzone jest zawsze wartością mniejszą, co oznacza, że zubożony nie może żądać więcej niż wynosi jego uszczerbek albo korzyść uzyskana przez wzbogaconego. W orzecznictwie wskazano również (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.03.2002r. sygn. IV CKN 82/00), że wartość bezpodstawnego wzbogacenia jest ograniczona dwiema wielkościami, a mianowicie wartością tego co bez podstawy prawnej ubyło z majątku zubożonego i wartością tego co bez podstawy prawnej powiększyło majątek wzbogaconego. **Wartości te nie muszą być równe, a w wypadku nierówności niższa kwota określa wartość bezpodstawnego wzbogacenia.** Wielkość korzyści jako wzbogacenia, może ale nie musi odpowiadać wielkości straty lub nieuzyskanej należnej korzyści po stronie zubożonego. Uzyskana korzyść zostaje bowiem umiejscowiona w konkretnej strukturze majątku osoby wzbogaconej, uzyskując bądź tracąc względem wartości jaką miała w strukturze majątku zubożonego. Jeżeli zwrotowi podlegać będzie wartość wzbogacenia to ograniczona jest ona do wysokości doznanego uszczerbku lub uzyskanej przez wzbogaconego korzyści. W podobnym tonie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22.04.2004 r. w sprawie o sygn. II CK 147/03 wskazując, że dla powstania między stronami zobowiązania z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia konieczne jest ustalenie nie tylko, że powód został zubożony, ale i że pozwany został wzbogacony a także, że uzyskanie korzyści przez pozwanego nastąpiło bez podstawy prawnej i że wzbogacenie pozwanego pozostaje w związku ze zubożeniem powoda. Bezpodstawne wzbogacenie kreuje zatem nowy stosunek zobowiązaniowy, zawierający roszczenie o zwrot wzbogacenia, które zubożony ma względem wzbogaconego.

Strona pozwana zarzucała, że powodowa spółka nie wykazała, że z faktu świadczenia usług serwisowych pozwana wzbogaciła się w stopniu określonym wysokością żądania tj. w wysokości 1 200 574,16 zł.

Podkreślenia wymaga przy tym, że strona pozwana zarówno w okresie od 04.2009r. do 12.2010 r. jak i czasie przed wytoczeniem powództwa oraz w trakcie przedmiotowego postępowania nie kwestionowała faktu konieczności dokonania rozliczenia z tytułu świadczonych usług utrzymaniowych. Ustawicznie kwestionowała jednak wysokość żądanej kwoty oraz sposobu jej wyliczenia.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w szczególności dowodów z dokumentów dotyczących postępowań przetargowych, rodzaju i zakresu składanych przez stronę powodową oraz jej konsorcjanta/pośrednika (...) S.A. ofert oraz warunków im stawianych, których treść nie była przez strony kwestionowana, Sąd doszedł do przekonania, że głównym celem strony pozwanej było utworzenie zintegrowanego systemu informatycznego, który w przyszłości miał być implementowany na inne podmioty sektora finansów publicznych. Istotne było także dokonywanie przez usługodawcę regularnych comiesięcznych aktualizacji zmieniających się przepisów prawa. W momencie, kiedy zadaniu temu nie sprostał (...) S.A., strona pozwana, w celu utrzymania posiadanych licencji oraz ich dalszego rozwoju zwróciła się do strony powodowej o bezpośrednie świadczenie usług.

Warto podkreślić, że strony współpracowały w zakresie utrzymania systemu od 2004 r. kiedy to wdrożono system (...) w zakresie obsługi (...). Początkowo miało to miejsce za pośrednictwem (...) S.A., a później, od 04.2009 r. usługi te świadczyła bezpośrednio strona powodowa. Po rozstrzygnięciu kolejnych postępowań przetargowych (wygranych przez konsorcjum spółek – strony powodowej (...) sp. z o.o. oraz (...) S.A.) systemem objęto inne moduły. Jednak z uwagi na brak aktualizacji w zakresie zmieniających się przepisów prawa, strona pozwana, co pozostaje w sprawie okolicznością bezsporną korzystała z usług strony powodowej w zakresie 34 licencji w zakresie modułu (...) oraz 7 licencji w zakresie (...) (tylko w zakresie strona powodowa dokonywała dostosowania oprogramowania do zmieniających się przepisów prawnych) W spornym okresie strona pozwana pobierała pakiety oprogramowania dotyczące tylko modułu (...) i (...) i tylko tego modułu dotyczyły zgłoszenia serwisowe. Okoliczność ta potwierdzona została w opinii biegłego sądowego A. N. (k. 1263), która w tym zakresie nie była kwestionowana przez strony.

Strona powodowa wskazywała, że dochodzona przez nią kwota w wysokości 976 076,55 zł netto wynikała z faktu, że serwis oprogramowania jest niepodzielny i kompleksowy a także że pozwana nie mogła wykupić czy też mieć prawa tylko do części usługi (...) wywodząc, że nabyła pełne pakiet usług i we własnym zakresie decydowała, z których usług korzysta.

Biorąc jednak pod uwagę opisane wyżej zasady zwrotu korzyści z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (świadczenia nienależnego) Sąd stanął na stanowisku, że wynagrodzenie strony powodowej nie może być liczone w zaproponowany przez nią sposób tj. w oparciu o stawki odnoszące się do usług(...)w zakresie wszystkich posiadanych 520 licencji.

Wyniki postępowania dowodowego wskazują, że po pierwsze strony postępowania w zasadzie na żadnym etapie współpracy nie uzgodniły, że wynagrodzenie za sporny okres będzie liczone w taki właśnie sposób. Nadto Gmina W. nigdy nie była zainteresowana zakupem usług na poziomie E. (...) bez opcji aktualizacji oprogramowania oraz jego bieżącego dostosowywania do zmieniających się regulacji prawnych – a tego strona powodowa zagwarantować nie mogła i można przyjąć, że był to główny powód odmowy podpisania umowy po wygranym przetargu w 2009 r. Jak wyżej wskazano, aktualizacja oprogramowania do zmieniających się przepisów prawnych była priorytetową kwestią dla strony pozwanej. Potrzeba taka została także określona w postępowaniu przetargowym z 2009 nr (...) i wynikała ona z cech oprogramowania (...) jakie pozwana nabyła w wyniku postępowania przetargowego jeszcze z 2004 roku. W umowie stanowiącej załącznik do SIWZ postępowania przetargowego nr (...) określono, że „Wykonawca zobowiązuje się, że w ramach świadczenia usług utrzymaniowych będzie udostępniał Zamawiającemu Pakiety (...), o których mowa w pkt 2 Załącznika w zakresie uregulowań właściwych dla polskiego prawa w obszarze modułów obejmujących gospodarkę kadrową (...), rachunkowość finansową (...), rachunkowość majątku trwałego (...) oraz rachunkowość budżetową (...). W załączniku nr 1 pkt 2 został natomiast określony zakres wsparcia i zdefiniowano co należy rozumieć pod pojęciem Pakietów (...) mogły one dotyczyć również korekt mających na celu przystosowanie istniejących funkcji do zmienionych wymogów prawnych i nadzoru. Opisane wyżej postępowanie przetargowe strona powodowa wygrała, jednak do podpisania umowy w opisanym zakresie nie doszło.

Nie jest zatem uzasadnione stanowisko powodowej spółki, że wynagrodzenie jej przysługujące powinno odnosić się do wartości usługi (...) w stosunku do wszystkich posiadanych licencji, skoro z założenia nie mogła ona takich usług świadczyć (nie posiadała takiego produktu w ofercie).

P. dowodowe z inicjatywy powodowej spółki prowadzone było w celu wykazania, że pozwana gmina w okresie spornym miała wiedzę o tym, że opłat serwisowych nie można wykupić tylko dla części licencji oraz że produkt (...) jest jednakowy dla wszystkich modułów programowych (...). Okoliczność powyższa w zasadzie w postępowaniu dowodowym została potwierdzona, jednak ma ona drugorzędne dla określenia wysokości roszczenia znaczenie. Powtórzyć należy bowiem, że istota bezpodstawnego wzbogacenia sprowadza się do określenia w jakim zakresie strona pozwana wzbogaciła się a w jakim powodowa spółka została zubożona. Kwestia wiedzy o niepodzielności i kompleksowości oprogramowania dla ustalenia korzyści czy też wzbogacenia bez podstawy prawnej nie ma tutaj odniesienia. W ocenie Sądu Gmina W., korzystając z licencji (...) w zakresie modułu (...) (34 licencje) oraz powiązanego z nim modułu (...) (7 licencji), dla których korzystała ze wsparcia supportowego strony powodowej, tylko w takim zakresie pozostaje wzbogacona kosztem strony powodowej.

Przechodząc do wyliczenia wartości wzbogacenia przypomnieć należy, że strona powodowa posiadała 520 licencji, które obejmowały pięć modułów oprogramowania (...): finanse (...), płace (...), rozwój kadr (...), kontroling (...) oraz hurtownia danych (...). Ilość modułów, z jakich korzystała pozwana gmina jest przy tym okolicznością przez strony niekwestionowaną, nie ma zatem znaczenia, że w dokumentacji mają one inne nazwy a także że przyporządkowano im różne symbole skrótów. Strony postępowania nie zgłaszały także w toku postępowania, że poszczególne moduły są bardziej czy mniej istotne w całym systemie informatycznym. Sąd nie posiadał także danych pozwalających na ustalenie ilości poszczególnych licencji w danych modułach, stad przyjął, że moduły te były sobie równe.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu uzasadnionym jest zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej jednej piątej z dochodzonej kwoty, która to, zdaniem Sądu, mając na uwadze wszystkie okoliczności rozpoznawanej sprawy i specyfikę świadczonych przez stronę powodową usług, odpowiada wartości wzbogacenia się strony pozwanej kosztem strony powodowej. **Wartość ta wynosi 240 114,83 zł.**

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

Powództwo w dalszym zakresie musiało zatem podlegać oddaleniu o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku. Sąd wyjaśnia przy tym, że wartość wszystkich posiadanych 520 licencji wynosiła 3 037 897,78 zł. Składały się na nią następujące kwoty 45 000 zł wynikająca z umowy nr (...), 1 777 777,78 zł z umowy nr (...) oraz kwota 1 215 120 zł z umowy nr (...). Kwotę tą należy, zdaniem Sądu przyjąć jako podstawę obliczenia należności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Treść wyliczenia strony pozwanej (k. 295) przedstawiona podczas postępowania ugodowego, jakie toczyło się przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia Śródmieścia I Wydziałem Cywilnym w sprawie o sygn. I Co 479/12 wskazuje, że akceptowała ona przyjęte przez stronę powodową wskaźniki w wysokości 18,36 % w roku 2009 oraz 19,83 % w roku 2010. Strona powodowa wyliczając należne jej wynagrodzenie przyjęła właśnie takie stawki i określiła swoje wynagrodzenie za 2009 r. przez dziewięć miesięcy na kwotę 371 383,69 zł (biegły sądowy A. N. zwrócił uwagę, że jest to błędna kwota, która prawidłowo obliczona wynosi 418 319 zł). Wynagrodzenie w roku 2010 r., przy stawce 19,83 % wynosi, według wyliczenia spółki 574 163 zł. Strona powodowa żądała jednak kwoty w wysokości 976 076,55 zł netto (1 200 574,16 zł brutto) i tą kwotę Sąd przyjął na zasadzie art. 321 k.p.c. jako podstawę wyliczenia korzyści strony powodowej oraz jednocześnie wartości zubożenia powodowej spółki.

Orzeczenie w zakresie odsetek ustawowych uzasadnia treść art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Początkowy termin liczenia odsetek Sąd określił na dzień 14.02.2011 r. mając na uwadze, że w piśmie z dnia 13.01.2011 r. (k. 284) strona powodowa wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 976 076,55 zł netto wyznaczając pozwanej termin zapłaty do dnia 13.02.2011 r. Zatem od następnego po wyznaczonej dacie strona pozwana pozostawała w zwłoce z uiszczeniem należności.

Orzeczenie o kosztach procesu w punkcie III sentencji wyroku oparto na treści art. 100 zd. 1 k.p.c. zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub **stosunkowo rozdzielone**, mając na uwadze, że strona powodowa wygrała sprawę w 20%.

Tym samym strona pozwana, po stosunkowym rozdzieleniu poniesionych przez obie strony kosztów procesu, powinna zwrócić powodowi kwotę 7 324 zł.

Powód poniósł bowiem koszty procesu w łącznej wysokości 92 246 zł (60 029 zł – opłata sądowa od pozwu, 25 000 zł - zaliczka na opinię biegłego sądowego, 7 217 zł – koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa), a pozwany w wysokości 32 217 zł (25 000 zł - zaliczka na opinię biegłego sądowego, 7 217 zł – koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa).